

GAP-аналіз

Участь місцевих акторів у впровадженні ІПВГ в Україні

Громадянське суспільство в Україні є рушійною силою впровадження Ініціативи прозорості видобувних галузей (ІПВГ) і основним драйвером просування реформ в сфері енергетики. При цьому, основна роль в просуванні стандарту ІПВГ належить інститутам громадянського суспільства національного рівня. Участь зацікавлених осіб місцевого рівня в цьому процесі поки не є достатньою. Попри наявність значної кількості інститутів громадянського суспільства в регіонах активного видобутку корисних копалин, інтереси місцевих громад і регіонів у Багатосторонній групі з імплементації (БГ) ІПВГ залишаються недостатньо представленими.

Вступ

Імплементация ІПВГ та діалог у рамках БГ ІПВГ є зручною платформою для обговорення викликів видобувної галузі України та впровадження подальших реформ. Ухвалений у вересні 2018 року Закон України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» закріпив принцип формування БГ, до складу якої входить п'ять представників від громадянського суспільства, з них троє мають бути представниками видобувних регіонів.

В контексті просування ІПВГ для України наразі важливим є розвиток та посилення інституційної спроможності громадських організацій в регіонах, збільшення регіонального покриття проектів з просування ІПВГ, підвищення ефективності використання коштів, отриманих у вигляді рентних платежів, на місцевому рівні, починаючи з визначення пріоритетів фінансування і завершуючи дієвим контролем за використанням виділених коштів. В контексті оновленого Стандарту ІПВГ на порядку денному сьогодні перебувають питання розкриття інформації на рівні проектів, захист довкілля у видобувних регіонах, забезпечення гендерної рівності і досягнення прозорості контрактних відносин. Крім того, до дискусії про прозорість варто більш активно долучати питання про видобуток інших, крім вуглеводнів, корисних копалин, котрі покриваються Звітом ІПВГ в Україні (вугілля, руди металів, глини, піски).

Спільними для абсолютної більшості територій видобутку корисних копалин є теми захисту довкілля,

безробіття і стану транспортної інфраструктури. Інтенсивний видобуток і застосування великогабаритної техніки призводить до швидкого руйнування доріг загального користування, ремонт яких стає непосильним тягарем для місцевих бюджетів. Через особливості бюджетного законодавства місцеві ради не можуть на свій розсуд спрямовувати отриману частину ренти на розв'язання зазначених проблем і потребують додаткових ресурсів.

Даний гар-аналіз спрямований на те, щоб в загальних рисах окреслити залучення зацікавлених осіб на місцевому рівні у впровадження стандарту ІПВГ в Україні. Основна увага буде приділена існуючим формам участі органів місцевого самоврядування, видобувних компаній та інститутів громадянського суспільства в ІПВГ задля визначення інструментів, що сприятимуть ефективнішому врахуванню інтересів місцевих громад при здійсненні видобутку корисних копалин на їх території.

Структура управління ІПВГ в Україні

Процес впровадження ІПВГ в Україні відбувається під наглядом БГ ІПВГ, що складається з представників органів влади, видобувних компаній та громадських організацій. До останніх змін в уряді від органів влади до складу БГ ІПВГ делегували по одному представнику Міністерство екології та природних ресурсів України, Державна служба геології та надр України, Державна фіскальна служба України, Державна митна служба України. Головою БГ ІПВГ є Міністр енергетики та

вугільної промисловості України (нова назва – Міністр енергетики та захисту довкілля). Відповідно до чинного законодавства, Міненерго є органом, що відповідає за впровадження ІПВГ, підготовку національного Звіту ІПВГ, а також створення і координацію роботи БГ ІПВГ. Окрім того, для координації процесів в рамках впровадження ІПВГ і взаємодії з Міжнародним секретаріатом ІПВГ та донорами продовжує функціонувати Національний секретаріат ІПВГ. До останнього часу від громадянського суспільства кандидатів до БГ ІПВГ делегувала Асоціація «ЕнергоТранспарентність», але не виключено, що з ухваленням нового порядку формування БГ ІПВГ зміниться і порядок делегування до БГ представників громадянського суспільства, що може, у свою чергу, створити низку ризиків.

Наразі громадянське суспільство в БГ представлено двома представниками з Києва – ГО «ДІКСІ ГРУП» і МФ «Відродження» – та трьома представниками з видобувних регіонів – ГО «Нова енергія» (м. Харків), ГО «Бюро розвитку, інновацій та технологій» (м. Івано-Франківськ) та ГО «Агенція розвитку та співробітництва» (м. Львів).

Залученість органів місцевого самоврядування (ОМС) та місцевих органів виконавчої влади до ІПВГ

Україна отримала статус країни-кандидата ІПВГ у жовтні 2013 року, але до сьогодні ОМС не були безпосередньо представлені в БГ ІПВГ. Залучення ОМС до діалогу та громадських обговорень питань ІПВГ та видобувного сектору в цілому є дуже важливим, оскільки налагодження такого контакту дозволяє розширити компетенцію посадових осіб органів місцевого самоврядування за рахунок набуття нових знань і навичок в сфері бюджетного планування, підготовки інвестиційних проектів, співфінансування. Завдяки участі ОМС в ІПВГ і необхідності комунікувати з видобувними компаніями, місцеві громади в районах видобутку корисних копалин отримують додаткові стимули для прозорості у бюджетному процесі і використання доходів, отриманих від ренти, а також залученні місцевих жителів до процесу ухвалення рішень.

Місцеві органи виконавчої влади відіграють значну роль у функціонуванні та розвитку видобувних галузей у регіонах. Зокрема на них покладено низку контрольних та дозвільних функцій (погодження отримання спеціальних дозволів, ухвалення рішень про провадження планованої діяльності, організація слухань щодо впливу проектів на довкілля), а також повноваження з перерозподілу коштів, отриманих від видобувних компаній, що здійснюють свою діяльність на території громад. До органів місцевого самоврядування відносяться виборні місцеві ради (обласні, міські, районні у містах, районні, селищні,

сільські) та створені ними виконавчі органи (перш за все, йдеться про виконкоми місцевих рад).

За підтримки Міжнародного фонду «Відродження», а також уряду Німеччини через проект «Ефективне управління державними фінансами», що реалізується федеральною компанією GIZ GmbH, у видобувних регіонах відбулась значна кількість заходів із залученням органів місцевої влади. Наприклад, протягом 2018 року за підтримки вказаних донорів в Україні відбулось понад 60 подій в регіонах у форматі круглих столів, тренінгів та публічних обговорень, які фокусувались на темах сталого розвитку громад та популяризації Звіту ІПВГ. Ці заходи були організовані та проведені низкою громадських організацій, як-то: «Нова енергія», Полтавська філія суспільної служби України та Агенція розвитку та співробітництва.

Попри те, що після ухвалення змін до Бюджетного кодексу в частині децентралізації ренти ОМС отримали суттєвий гарантований законом ресурс (5% від обсягу рентних відрахувань з кожної ділянки, що розподіляються між місцевими бюджетами), участь місцевих рад і їх асоціацій у просуванні ІПВГ в Україні обмежується точковою комунікацією з видобувними компаніями, що здійснюють свою діяльність на території відповідних населених пунктів.

З ухваленням закону про децентралізацію ренти прогнозувалося, що угоди про соціальне партнерство втратять своє значення для місцевої влади, поступившись своєю роллю рентним відрахуванням на користь рад різних рівнів, проте деякі обласні ради, особливо у передвиборчий період, вдаються до шантажу видобувних компаній з метою схилити їх до підписання угод про соціальне партнерство із наперед визначеними (бажаними чи пріоритетними для представників місцевої влади) напрямами використання коштів – задля демонстрації свого піклування про виборців.

Існує відмінність у ставленні місцевої влади до державних і приватних видобувних компаній. Державні компанії обмежені вимогами законодавства у частині можливих напрямів використання коштів в межах угод про соціальне партнерство, тому часто стають заручниками необґрунтованих вимог місцевої влади і не можуть отримати погодження спецдозволів на видобуток. В окремих областях існує практика нерозголошення деталей виконання соціальних угод. Таким чином, порядок використання коштів, отриманих в результаті виконання соціальних угод видобувними компаніями, конкретні напрями використання коштів, проекти, на які були витрачені кошти в межах соціальних угод, залишаються переважно нерозкритими і невідомими для широкого загалу. Відтак, ефективність існування соціальних угод в такому вигляді під великим питанням, оскільки наявність цього інституту дозволяє органам місцевої

влади тиснути на компанії, створюючи перешкоди для відкритої конкуренції, а результати виконання соціальних угод з боку органів місцевої влади не є підзвітними і підконтрольними громадськості.

Паралельно потребує удосконалення процес адміністрування рентної плати за користування надрами для видобутку корисних копалин місцевого значення (пісок, глина), оскільки в цій царині тіндова складова продовжує позбавляти громади, особливо сільські, додаткових надходжень.

Залученість компаній до ІПВГ на місцевому рівні

Сфера охоплення Звіту ІПВГ в Україні включає в себе такі сектори: видобування кам'яного вугілля, нафти, природного газу, руд заліза, титану, марганцю, глини, вогнетривких та тугоплавких, видобування піску кварцового, транспортування нафти та природного газу. До діючої на даний момент БГ ІПВГ входять представники державних (НАК «Нафтогаз України», АТ «Укргазвидобування», АТ «Укртрансгаз») і приватних компаній (ПрАТ «Нафтогазвидобування», СП «Полтавська газонафтова компанія», ТОВ «ЮМДЖИ Інвест», Sib Energy Inc., ТОВ «ДТЕК Енерго»).

За даними на 2016 рік¹, області, де ведеться основний видобуток природного газу: Харківська (46,7%), Полтавська (41,4%), Львівська (3,1%), Дніпропетровська (2,7%), Сумська (2,1%), Івано-Франківська (2%). Основні компанії, що займаються видобутком газу – ПАТ «Укргазвидобування», ПрАТ «Нафтогазвидобування», ПАТ «Укрнафта», «Смарт Енерджі», СП «Полтавська газонафтова компанія». Частка видобутку газу компанією ПАТ «Укргазвидобування» складає 73% від загального видобутку по країні.

Області, де ведеться основний видобуток нафти в Україні, – Сумська (44,3%), Чернігівська (17,2%), Івано-Франківська (17,1%), Полтавська (9,8%), Львівська (8,2) тощо. Основні компанії з видобутку нафти – це ПАТ «Укрнафта», ПАТ «Укргазвидобування», СП «Полтавська газонафтова компанія». Частка видобутку нафти компанією ПАТ «Укрнафта» складає 90% від загального видобутку по країні.

Видобуток кам'яного вугілля ведеться в Дніпропетровській (42,7%), Донецькій (33,6%) та Луганській (19,8%), Львівській (3,7%) та Волинській (0,3%) областях. Основні компанії з видобутку вугілля – це ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля», ПАТ «Шахтоуправління «Покровське» та ТОВ «ДТЕК Добропіллявугілля».

Руди заліза видобуваються в Дніпропетровській (68,9%), Полтавській (24,9%), Кіровоградській (3,5%) та

Запорізькій (2,7%) областях. Основні підприємства, що ведуть видобуток руд заліза – це ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», ПрАТ «Інгулецький гірничо-збагачувальний комбінат» та ПАТ «Південний гірничо-збагачувальний комбінат».

Видобувні компанії активно залучені до подій в регіонах, пов'язаних з ІПВГ. Так, в ході заходів, організованих донорами в місцях видобутку, представники бізнесу розповідають місцевим громадам про себе і пояснюють суть Стандарту ІПВГ, оприлюднюють плани з видобутку і реалізації соціальних проектів, тлумачать особливості реформи децентралізації, окреслюють можливі інвестиційні програми в регіонах. Частина заходів присвячена різним аспектам соціального партнерства на місцях, часто компанії виступають співорганізаторами локальних мистецьких і розважальних заходів. Такі компанії, як ДТЕК, «Укргазвидобування», «Смарт Енерджі», СП «Полтавська газонафтова компанія», а також Асоціація газовидобувних компаній України, активно просувають ІПВГ у соціальних мережах.

Більша частина видобувних компаній, котрі працюють в регіонах, входять до структур компаній національного чи міжнародного рівнів, що в свою чергу, передбачає досить централізовану модель управління. Це призводить до того, що більшість звернень громадян перенаправляються у центральні офіси, що перетворює комунікацію місцевого населення з видобувним бізнесом на складний та тривалий процес. Це ускладнює участь компаній в ІПВГ на місцевому рівні у випадку, якщо необхідне певне рішення чи інформація від компанії в регіоні. У свою чергу, видобувні компанії, що є частинами великих вертикально-інтегрованих холдингів, надають перевагу централізованому впливу на суб'єктів ухвалення рішень (уряд, парламент) шляхом лобювання вигідних їм положень законодавства або безпосередньої інфільтрації топ-менеджерів компаній до органів влади на відповідальні посади.

Залученість інститутів громадянського суспільства до ІПВГ на місцевому рівні

Інститути громадянського суспільства беруть активну участь у імплементації стандарту ІПВГ в Україні як на центральному, так і на місцевому рівнях. На міжнародному рівні активно залучені до ІПВГ Publish What You Pay, Transparency International, Natural Resource Governance Institute, Open Society Foundations, Global Witness, Oxfam та інші. Ці організації періодично надають грантову та експертну

¹ Тут і далі в цьому розділі інформація взята зі скороченої версії Звіту ІПВГ за 2016 рік // <http://eiti.org.ua/wp->

підтримку українським громадським організаціям, що просувають ІПВГ в Україні.

В Україні у липні 2009 року була створена Асоціація «ЕнергоТранспарентність». До останнього часу Асоціація делегувала своїх членів у БГ ІПВГ, але в даний час точаться дискусії стосовно доцільності зміни формату делегування представників громадянського суспільства до БГ ІПВГ. Основна мета діяльності Асоціації – сприяти сталому розвитку через підвищення прозорості управління природними ресурсами. У 2019 році Асоціація пройшла реєстрацію як об'єднання громадських організацій. Наразі Асоціація складається з восьми неурядових організацій – п'яти постійних та трьох асоційованих членів.

Члени Асоціації:

- Полтавська філія Суспільної служби України (м. Полтава);
- ДІКСІ ГРУП (м. Київ);
- Нова енергія (м. Харків);
- Агенція розвитку та співробітництва (м. Львів);
- Бюро розвитку, інновацій та технологій (м. Івано-Франківськ)

Асоційовані члени:

- Агенція місцевого економічного розвитку Яворівщини (м. Яворів, Львівська область);
- Інститут регіональних та молодіжних ініціатив (смт Чутове, Полтавська область);
- Інститут реформ та інформатизації суспільства (м. Суми).

Для приєднання до Асоціації громадська організація має подати заяву та свої установчі документи. Починаючи з 2009 року, за участі членів Асоціації у видобувних регіонах проведено велику кількість заходів, зокрема круглих столів, присвячених питанням децентралізації ренти та використанню рентних надходжень задля сталого розвитку громад, роз'ясненню важливості стандарту ІПВГ для усіх зацікавлених сторін, а також популяризації Звіту ІПВГ. Члени Асоціації здебільшого фінансуються міжнародними донорами, такими як Міжнародний фонд «Відродження» і Агенція США з міжнародного розвитку (USAID), чи безпосередньо урядами іноземних держав. Зокрема уряд Німеччини через федеральну компанію GIZ GmbH реалізує в Україні масштабний проект «Ефективне управління державними фінансами». Асоціація активно співпрацює з Natural Resource Governance Institute та іншими міжнародними організаціями, а у 2016 році Асоціація підтвердила членство у світовій мережі Publish What You Pay, що дає змогу ділитися власним досвідом та вивчати світові практики діяльності громадянського суспільства у різних країнах.

Під час процесу валідації України Міжнародним секретаріатом ІПВГ, що проходив у 2017 році, Україна отримала високу оцінку за напрямом «громадянське суспільство» та «діяльність громадянського суспільства в регіонах».

Проте, попри високу оцінку зусиль громадянського суспільства в просуванні ІПВГ в Україні, на місцевому рівні помітні здобутки у площині представництва спільних інтересів громад чи регіонів можуть продемонструвати лише декілька організацій, а в частині видобувних регіонів взагалі відсутні серйозні гравці від громадянського суспільства. Така ситуація пояснюється частково слабким інституційним розвитком більшості регіональних організацій громадянського суспільства, а з іншого – обмеженими фінансовими ресурсами, доступними для регіональних ГО, що прагнуть займатися просуванням ІПВГ на місцевому рівні. Адаже для таких організацій не передбачено державного фінансування, а бюджети системних донорів української частини ІПВГ – Світового банку, USAID, GIZ, МФ «Відродження» – зосереджені на підтримці необхідного рівня уваги до ІПВГ з боку уповноважених органів державної влади і розподіляються переважно на центральному рівні.

Участь видобувних регіонів у БГ ІПВГ

Нещодавно ухвалений Закон України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» регламентує кількість учасників від органів влади, громадськості та бізнесу у БГ ІПВГ. Як зазначалося вище, загалом БГ ІПВГ буде складатися із п'ятнадцяти осіб (по п'ять від кожної з груп). Якщо зацікавлена особа не є членом БГ ІПВГ, але бажає взяти участь у засіданнях багатосторонньої групи, то він/вона може взяти участь в обговоренні в якості гостя. Дана практика є досить популярною серед представників громадянського суспільства з Києва, а представники регіонів, на жаль, не використовують цю можливість через брак фінансування. У даний час триває діалог з донорами щодо доцільності створення місцевих багатосторонніх груп з метою більш інтенсивного залучення до дебатів місцевого населення з видобувних регіонів.

Місцеві громадські організації

Місцеві ініціативи на підтримку видобутку у регіонах

Враховуючи надзвичайно високий рівень концентрації ринків видобутку основних корисних копалин загальнодержавного значення (нафта, газ, енергетичне і коксівне вугілля), що генерують левову частку рентних відрахувань до бюджетів різних рівнів, саме найбільшим видобувним компаніям державної і приватної форм власності та створеним за їх участі благодійним фондам належить ініціатива у

налагодженні доброзичливих відносин з жителями місцевих громад. У межах таких ініціатив видобувні компанії підписують угоди про соціальне партнерство з ОМС у видобувних регіонах, інвестують кошти в підтримку і побудову об'єктів соціальної інфраструктури та доріг.

Приватна компанія ДТЕК, наприклад, з 2008 року ініціювала Декларацію соціального партнерства, до якої станом на сьогодні приєдналися 22 населені пункти та 10 районів у 8 областях України. З 2012 року ДТЕК почав розробляти трирічні Стратегії соціального партнерства з кожною територією діяльності, над якими працювали робочі групи, створені в кожному місті та районі. До складу робочих груп входили представники органів влади, підприємці, представники громадських організацій, активні громадяни².

Державна компанія «Укргазвидобування» на виконання принципів Глобального договору ООН розробила і ухвалила політику корпоративної соціальної відповідальності. Пріоритетними напрямками політики є охорона навколишнього середовища, охорона здоров'я, сприяння соціально-економічному розвитку та добробуту регіонів України, на території яких розташовані виробничі об'єкти компанії. У 2015 році «Укргазвидобування» уклало угоди про співробітництво з Харківською, Полтавською та Львівською облдержадміністраціями, згідно з якими компанія ремонтувала дороги та житловий фонд у маленьких містечках та селах, а також допомагала освітнім та медичним закладам. Протягом 2016-2018 років компанія в рамках соціальних угод і благодійної допомоги профінансувала 329 проектів на загальну суму понад 180 млн грн³.

Завдяки значним капіталовкладенням в інфраструктуру і реалізації масштабних соціальних проектів у регіонах видобутку компанії здобувають прихильність місцевого населення та будують свою репутацію як основних працедавців і бюджетних донорів.

Місцеві ініціативи проти видобутку у регіонах

На сьогодні в Україні відсутні сталі місцеві громадські організації, котрі б відкрито виступали проти видобутку корисних копалин в регіонах. На круглих столах та обговореннях більше можна почути скарги місцевого населення на розбиті дороги, погіршення якості води та екології внаслідок дій видобувних компаній, що працюють у їх регіонах.

Хоча у 2013-2014 роках відбувалися активні протести громадських організацій на заході та сході України проти видобутку сланцевого газу, дані акції носили

більше політичний характер, ніж висловлення точки зору громадянського суспільства. На заході України активно проти сланцевого видобутку виступало Всеукраїнське об'єднання «Свобода». Основними рушійними силами протестів на сході України були проросійські політичні організації і рухи, зокрема «Український вибір» і Комуністична партія України, які відстоювали, в першу чергу, економічні інтереси Росії загалом і конкретно «Газпрому». Адже прихід в Україну світових гігантів Shell і Chevron з технологіями видобутку сланцевого газу загрожував Росії втратою великого ринку збуту газу. З початком Революції гідності рух проти сланцевого газу швидко маргіналізувався, а західні компанії втратили інтерес до розробки сланцевих родовищ в Україні через помітну довготривалу тенденцію до зниження світових цін на природний газ та збільшення пропозиції скрапленого газу, а також початок російської агресії.

Міжрегіональна кооперація

Проблеми та питання від громадян видобувних регіонів є дуже схожими між собою. Вони більшою мірою стосуються довкілля, інфраструктури, наповнення місцевих бюджетів рентними платежами в рамках реформи децентралізації та контролем за їх витрачанням. Проте в Україні, станом на сьогодні, крім Асоціації «ЕнергоТранспарентність», відсутні впливові і впізнавані між- та надрегіональні ініціативи чи організації, які були б визнаними акторами у сфері просування Стандарту ІПВГ на місцевому рівні. Важливим аспектом міжрегіональної кооперації могла би стати діяльність парасолькової організації, котра б об'єднала громадські організації з різних регіонів і допомогла акумулювати досвід експертів з різних питань видобутку копалин. Планується, що незабаром саме Асоціація «ЕнергоТранспарентність» буде виконувати таку функцію та виступати платформою для кооперації між громадянськими організаціями, що працюють у різних видобувних регіонах.

Інтеграція місцевих акторів у процес ІПВГ в Україні

Процес залучення місцевих акторів до просування ІПВГ в Україні вимагає більш активних зусиль як з боку інститутів громадянського суспільства центрального і регіонального рівнів, так і з боку органів державної влади, які повинні вести діалог зі сформованими регіональними громадськими організаціями, спроможними виявляти, поєднувати і відстоювати спільні інтереси видобувних громад і регіонів.

По-перше, в регіонах, не охоплених діючими проектами в межах ІПВГ, необхідно виявити організації, що мають потенціал для розвитку та

2

https://energo.dtek.com/sustainable_development/social_responsibility/

³ <http://ugv.com.ua/en/page/socialna-vidpovidalnist-2>

включення в процес ІПВГ. За відсутності таких організацій в усіх видобувних регіонах доцільно виділити ресурси для відкриття філій інститутів громадянського суспільства, що ведуть діяльність в інших регіонах або на національному рівні.

По-друге, для місцевих громадських організацій важливо виокремити для адвокації ті питання національного порядку денного, які до цього не були предметом аргументованих дискусій на національному рівні, наприклад, питання прозорості сплати і використання ренти за видобуток корисних копалин місцевого значення.

По-третє, для успіху впровадження ІПВГ на місцевому рівні ключовим фактором є здатність інститутів громадянського суспільства утворювати коаліції на місцях, комунікувати з видобувними компаніями та формувати спільний порядок денний з питань, які, з одного боку, становлять першочерговий інтерес для видобувних громад, а з іншого боку, не потрапляють у фокус уваги організацій центрального рівня.

По-четверте, місцеві інститути громадянського суспільства можуть виступати агентами інформування про ІПВГ або ресурсними центрами з поширення друкованих і роздаткових матеріалів про Ініціативу серед жителів видобувних громад і регіонів. Крім того, місцеві організації можуть використовуватися для збору і передачі на національний рівень інформації про ставлення місцевих жителів до окремих аспектів видобування корисних копалин в регіонах.

Важливим кроком у впровадженні ІПВГ в Україні є розширення співпраці між інститутами громадянського суспільства на центральному рівні з місцевими громадськими організаціями у видобувних регіонах та перехід такої співпраці на інституційний рівень. Це може здійснюватися шляхом створення місцевих БГ ІПВГ, пошуку можливостей для участі у БГ ІПВГ в Києві більшої кількості людей з регіонів або створення секторальних робочих груп в межах БГ ІПВГ із залученням до них представників місцевих інститутів громадянського суспільства, що дозволить сформувати необхідний кадровий резерв для ІПВГ в регіонах і виробити практики ухвалення спільних рішень представниками національного і місцевого рівнів.

Ідея створення регіональних БГ виникла ще кілька років тому після вивчення досвіду інших країн, зокрема Монголії, і набула широкого поширення після ухвалення змін до Бюджетного кодексу про

децентралізацію ренти, проте поки так і не перейшла до етапу практичної реалізації.

Висновки

Наразі в Україні налагоджується активна діяльність громадських організацій у видобувних регіонах. Успіхи в цьому напрямку також були відмічені Міжнародним секретаріатом ІПВГ під час валідації України. В той же час, варто відмітити наступні напрямки для підсилення роботи у областях та громадах, де ведеться видобуток, – розширення діяльності організацій громадянського суспільства на усі видобувні регіони, підвищення інституційної спроможності таких організацій, поширення публічних дебатів на весь спектр корисних копалин, включених до сфери охоплення Звіту ІПВГ. Також варто зазначити, що місцеві органи влади сьогодні задіяні у просуванні ІПВГ в Україні переважно в регіонах, охоплених діяльністю системних донорів, хоча місцевій владі відповідно до законодавства належить значна роль у видобувному секторі держави. Через централізовану структуру більшості видобувних компаній, спілкування з ними у видобувних регіонах вимагає узгодження рішень з центральним офісом, що бюрократизує процес та збільшує витрати часу. Також варто очікувати, що підвищення частки відрахувань ренти в бюджети територіальних громад вже в найближчому майбутньому стимулюватиме місцеве самоврядування до наведення порядку у надрокористуванні і поступового усунення незаконного видобутку корисних копалин, в першу чергу, місцевого значення.

Список посилань

1. Звіт ІПВГ за 2016 рік (<http://eiti.org.ua/documents/tretij-zvit-ipvh/>)
2. Можливості для громадян (<http://eiti.org.ua/documents/ipvh-mozhlyvosti-dlia-hromadian-2017/>)
3. Звіт про валідацію України (https://eiti.org/sites/default/files/documents/ukrainian_final_asia_validation_report_ukraine.pdf)

Підготовлено:

ГО «ДІКСІ ГРУП»

Президент: Олена Павленко

Автори: Сергій Балан і Олеся Нехорошко

Аналіз виконано в межах проекту «MAP - EITI»

за підтримки «Open Knowledge Foundation Deutschland» (Берлін, ФРН)